

ผู้ ก มิ ตร ไ ว้ ดี ก ว่ า

ถ้าผู้ใดเป็นมิตร ถึงจะมีกำลังน้อย
แต่ดำรงอยู่ในมิตรธรรม
ผู้นั้นก็นับได้ว่าเป็นทั้งญาติเป็นทั้งพวกพ้อง
และเป็นทั้งเพื่อนของเรา

ผูกมิตรไว้ดีกว่า

๘๓

ธรรมะของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นธรรมอันสงบประณีตละเอียดลึกซึ้ง จะนึกคิดคาดเดาเอาไม่ได้ เป็นสิ่งที่ผู้ปฏิบัติจะรู้เห็นได้ด้วยตนเอง หากเราตั้งใจปฏิบัติกันอย่างจริงจัง และปฏิบัติอย่างถูกวิธี ย่อมเข้าถึงธรรมได้อย่างแน่นอน เพราะธรรมะเป็นสิ่งที่มิอยู่แล้วภายในตัวของพวกเราทุกคน และของมนุษย์ทุกคนในโลก ซึ่งจะเข้าถึงได้ต่อเมื่อเราฝึกใจให้หยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกายได้อย่างถูกต้อง

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย คุณชาตกว่า

“อปิ เจปิ ทุพฺพโล มิตุโต มิตฺตธมฺเมสุ ติฏฺฐติ
โส ฅาตโก จ พนฺธุ จ โส มิตฺโต โส จ เม สขา

ถ้าผู้ใดเป็นมิตร ถึงจะมีกำลังน้อย แต่ดำรงอยู่ในมิตรธรรม ผู้นั้นก็นับได้ว่าเป็นทั้งญาติเป็นทั้งพวกพ้อง และเป็นทั้งเพื่อนของเรา”

การดำรงชีวิตอยู่ในโลกนี้ มีความจำเป็นที่จะต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มิตรสหายและพวกพ้องบริวารมีส่วนสำคัญยิ่งที่จะช่วยเหลือสนับสนุนและเป็นกำลังใจให้ชีวิตของเรามีความราบรื่นและสร้างได้ดีอย่างเต็มที่ ดังนั้นเราจึงควรผูกมิตรไว้กับทุกๆ คน ให้มีความรู้สึกไว้ว่า เมื่อหันไปรอบทิศ ก็มีแต่มิตรรอบตัว

ผูกมิตรไว้ดีกว่า

๘๔

*ในสมัยพุทธกาล มีอุบาสกคนหนึ่งชื่อ “มิตตคันถกะ” อาศัยอยู่ในเมืองสาวัตถี เมื่อถึงวัยอันควร เขาประสงค์จะมีครอบครัว จึงไปสู่ขอกุลธิดาคนหนึ่ง เมื่อกุลธิดาถามถึงมิตรสหายของเขา ที่พอจะช่วยเหลือแบ่งเบาภาระในยามมีภัย เขาตอบว่ายังไม่มี นางจึงให้เขาไปผูกมิตรกับบุคคลต่างๆ ที่พอจะเป็นที่พึ่งได้

เขาเริ่มผูกมิตรกับคนสำคัญหลายคน ซึ่งเป็นที่ยอมรับของมหาชน ด้วยการประพฤติธรรม คือ สังคหวัตถุ ๔ มีการให้ทาน พุดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น และวางตัวเสมอต้นเสมอปลาย โดยเริ่มไปผูกมิตรกับนายทวารซึ่งเฝ้าประตูพระนคร ผูกมิตรกับอำมาตย์และเสนาบดีทั้งหลาย ตลอดจนเข้าไปถวายการรับใช้ จนกระทั่งเป็นที่โปรดปรานของพระราชา และได้อุปฐากบำรุงพระภิกษุสงฆ์ทั้งหลาย พระบรมศาสดาทรงโปรดให้เขาได้ดำรงอยู่ในฆราวาสธรรม แม้พระราชาที่ทรงโปรดพระราชทานอิสริยยศแก่เขา

เมื่อถึงวันอาวาหมงคล พระราชาได้พระราชทานเรือนหลังใหญ่ให้ มหาชนได้มอบของทีละเล็กละน้อยให้แก่เขา

ผูกมิตรไว้ดีกว่า

๘๕

ภรรยาของเขาส่งบรรณาการที่ได้รับพระราชทานจากพระราชา
ให้แก่อุปราช ส่งบรรณาการที่ได้รับจากอุปราชให้แก่เสนาบดี
เป็นอย่างนี้ตามลำดับ เขาได้ผูกมิตรกับชาวเมืองไว้ทั่วหน้า และ
ในวันที่ ๗ ได้จัดมหาสักการะถวายแด่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า
พร้อมกับภิกษุสงฆ์ ๕๐๐ รูป ครั้นเสร็จภัตกิจ พระบรมศาสดา
ทรงกระทำอนุโมทนา อุบาสกและภรรยาต่างได้บรรลุธรรมเป็น
พระโสดาบัน

ภิกษุทั้งหลายพากันสนทนากันถึงเรื่องนี้ พระบรม-
ศาสดาเสด็จมาพลางตรัสว่า “ภิกษุทั้งหลาย มิใช่แต่บัดนี้เท่านั้น
แม้ในกาลก่อน เขากำเนิดในสัตว์เดียรัจฉานได้ผูกมิตรกับสัตว์อื่นๆ
ทำให้พ้นจากภัยทั้งปวงได้”

จากนั้นทรงนำอดีตชาติของเขามาตรัสเล่าว่า

ในอดีตกาล มีสระใหญ่อยู่สระหนึ่ง ทางทิศใต้ของสระมี
พญาเหยี่ยว อาศัยอยู่ ทิศตะวันตกมี **นางเหยี่ยว** ตัวหนึ่ง ทิศ-
เหนือเป็นที่อยู่ของ **พญาราชสีห์** ทิศตะวันออกมี **พญานกออก**
อาศัยอยู่ ส่วนในสระน้ำมี **พญาเต่า** อาศัยอยู่ ครั้งนั้น พญา-
เหยี่ยวปรารถนาจะได้นางเหยี่ยวมาเป็นภรรยา แต่นางเหยี่ยว
ได้แนะนำให้ไปผูกมิตรกับสัตว์ที่อยู่ตามทิศต่างๆ เสียก่อน เพื่อ
เวลามีภัยเกิดขึ้น จะได้มีมิตรสหายคอยช่วยเหลือ พญาเหยี่ยว

ผูกมิตรไว้ดีกว่า

๘๖

จึงไปผูกมิตรกับพญานกออก พญาเต่า และพญาราชสีห์ จากนั้น ทั้งคู่ก็ได้อยู่ร่วมกัน ทำรังอยู่บนต้นกระทุ่มบนเกาะกลางสระน้ำ ต่อมาไม่นานนางเหยี่ยวก็ได้ให้กำเนิดลูกน้อยสองตัว

วันหนึ่ง มีนายพรานออกล่าสัตว์ตั้งแต่เช้าจนถึงเย็น ยัง ไม่ได้อะไรเลย จึงเข้าไปพักเหนื่อยที่ใต้ต้นกระทุ่ม และก่อไฟขึ้น ควันไฟได้รมลูกเหยี่ยว มันจึงส่งเสียงร้อง เมื่อพรานได้ยินเสียง ก็คิดจะปีนขึ้นไปเอาลูกเหยี่ยวมาเป็นอาหาร นางเหยี่ยวเห็นเช่นนั้น จึงบอกให้พญาเหยี่ยวไปขอความช่วยเหลือจากพญานกออก

พญานกออกได้ปบโยนว่า “อย่ากลัวไปเลย ธรรมชาติทั้งหลาย ย่อมช่วยเหลือมิตรสหายในยามมีภัย” พญานกออกรีบบินมาจับที่ยอดไม้ เฝ้ามองดูการกระทำของนายพราน

ขณะที่นายพรานปีนขึ้นต้นไม้ใกล้จะถึงรัง พญานกออกก็ ดำลงไปในสระ เอาปากอมน้ำ แล้วบินไปพ่นน้ำใส่คบเพลิงจนดับ นายพรานจึงต้องปีนลงมาจุดคบเพลิงใหม่ แล้วปีนกลับขึ้นไปอีก ครั้นใกล้จะถึงรัง พญานกออกก็เอาน้ำมาดับไฟอีก ทำเช่นนี้ จนถึงเที่ยงคืน นายพรานก็ยังไม่ละความพยายาม ส่วนพญานกออกรู้สึกเหน็ดเหนื่อยมาก

พญาเหยี่ยวขอบคุณในน้ำใจของพญานกออก และ ขอร้องให้เพื่อนพักผ่อนก่อน จากนั้นก็บินไปขอความช่วยเหลือ

ผูกมิตรไว้ดีกว่า

๘๓

จากพญาเต่า

พญาเต่าฟังดังนั้นจึงกล่าวให้กำลังใจว่า “เพื่อนไม่ต้องเป็นห่วงหรอก เราจะช่วยเหลืออย่างสุดกำลังความสามารถ เพราะบัณฑิตทั้งหลาย ย่อมมีความจริงใจต่อมิตรสหาย และคอยให้ความช่วยเหลือในทุกเรื่องอย่างสุดกำลัง”

ลูกเต่าซึ่งอยู่ใกล้ๆ พญาเต่า มีความคิดว่า จะต้องช่วยเหลือพ่อ จึงขออาสาทำหน้าที่นี้แทน แต่พญาเต่าห้ามไว้เพราะเห็นว่ายังเล็กอยู่ จากนั้นได้ดำลงไปใต้น้ำ กวาดเอาเปลือกตมและสาหร่ายขึ้นมาดับไฟที่ก่ออยู่ใต้ต้นไม้ นายพรานเห็นจึงไล่จับเต่า พญาเต่ารีบหนีดำลงไปตรงน้ำลึก นายพรานไม่รู้ว่ำน้ำลึกจึงกระโดดตามลงไป จมหาเต่าอยู่นาน ก็ไม่เจอ ทำให้ต้องลอยคออยู่ในน้ำ ได้รับความลำบากและเหน็ดเหนื่อยมาก

ครั้นขึ้นฝั่ง นายพรานก็ก่อไฟใหม่ และเตรียมขึ้นไปจับลูกนกอีก นางเหยี่ยวจึงบอกให้พญาเหยี่ยวไปขอความช่วยเหลือจากพญาราชสีห์ พญาราชสีห์กล่าวว่า

“สหายเหยี่ยว เรื่องนี้เป็นเรื่องเล็ก ฉันจะช่วยเหลือเพื่อนเอง เพราะธรรมชาติของวิญญูชน เมื่อรู้ว่ามีภัยเกิดขึ้นกับมิตรสหาย ย่อมต้องพยายามทำทุกอย่างเพื่อช่วยคุ้มครองมิตร”

จากนั้นพญาราชสีห์ก็วิ่งไปหานายพราน นายพรานเห็น

ผูกมิตรไว้ดีกว่า

๘๘

ราชสีห์วิ่งตรงเข้ามาหา จึงเกิดความกลัวตาย รีบวิ่งหนีไปอย่างสุดชีวิต ทำให้ลูกน้อยของพญาเหยี่ยวได้รับความปลอดภัย พญาเหยี่ยวมีใจว่าเรื่องยินดีและขอบคุณมิตรสหายทั้งหลาย ความที่สัตว์เหล่านี้ มีความสุขร่วมเสพ มีทุกข์ร่วมต้าน ไม่ทอดทิ้งกันในยามมีภัย จึงเป็นสัตว์ที่มีความรัก ความสามัคคีกันอย่างแน่นแฟ้นจนตลอดชีวิต

เราจะเห็นว่า มิตรแท้มีความสำคัญต่อชีวิตของเราทุกคน เมื่อมีมิตรแล้ว ก็ให้ผูกมิตรไว้ให้ดี อย่าได้ด่วนทำลายมิตรภาพของกันและกัน ต้องรู้จักถนอมน้ำใจกัน รักษาสัมพันธ์ไมตรีไว้ อย่าให้เสื่อมคลาย แม้บางครั้งอาจมีความไม่เข้าใจกันเกิดขึ้น ให้ปรับเข้าหากัน ประนีประนอม อະลุ่มอล่วยกัน อย่าได้ถือสาหาความ เพราะเรื่องอื่นเป็นเรื่องเล็ก แต่มิตรภาพเป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่และสำคัญกว่า

มิตรแท้ที่สำคัญที่สุดที่เราจะมองข้ามไปไม่ได้ คือ กัลยาณมิตรที่อยู่ภายในตัวของเรา ซึ่งก็คือพระรัตนตรัยภายในนั่นเอง ท่านเป็นมิตรที่ยิ่งกว่ามิตรทั้งหลาย มีแต่ความปรารถนาดีล้วนๆ ความบริสุทธิ์ล้วนๆ ท่านสามารถช่วยให้เราพ้นจากทุกข์ทั้งปวง เวลาเรามีทุกข์สามารถพึ่งท่านได้ตลอดเวลา จะช่วยบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้ชีวิตของเรามีแต่ความสุข ความเจริญรุ่งเรืองตลอดไป

ผู้กมิตรไว้ดีกว่า

๘๕

เพราะฉะนั้น ให้หมั่นผู้กมิตรกับมิตรแท้ที่อยู่ภายใน ขยัน
ปฏิบัติธรรม หมั่นฝึกใจให้หยุดนิ่ง ให้เข้าถึงพระรัตนตรัยภายใน
ให้ได้ทุกๆ คน

